

2013:1

Interpellation av Eivor Karlsson (MP) om ökad psykisk ohälsa bland elever

Dnr 322-150/2013

Bara tre av tio skolkuratorer har idag tid att arbeta med förebyggande insatser för elevernas hälsa. Detta enligt en undersökning som Novus har gjort på uppdrag av Akademikerförbundet SSR där Novus har intervjuat 424 skolkuratorer i landet. Elevhälsans yrkesgrupper är skolsköterskor, skolläkare, skolkuratorer, specialpedagoger och skolpsykologer.

Enligt skollagen, som skärptes 2011, ska alla elever ha tillgång till en skolkurator vid behov. Hälften av kuratorerna uppger sig ha ansvar för fler än 500 elever och 12 procent fler än 1000 elever. Av Novusundersökningen framgår att 60 procent av kuratorerna uppger att sociala medier bidrar till en ökad arbetsbelastning. Konflikterna där kan eskalera oerhört snabbt.

Dagens elever mår sämre än tidigare, uppger 70 procent av de tillfrågade skolkuratorerna.

Ansträngda hemförhållanden, kamratproblem och hög frånvaro är bl.a. orsaken. Undersökningen visar också att eleverna och deras familjers ekonomi försämrats de senaste åren. Många elever berättar själva att de inte har råd med fritidsaktiviteter.

Skolsköterskans roll i elevhälsan har varit och är viktig. Men yrket har förändrats. Tidigare var det mer sjukvård och fysisk ohälsa. Förr kunde eleverna gå till skolpsykologen i större utsträckning. Nu finns det inte alltid tillgång till skolpsykolog eller kurator på skolan.

En skolsköterska berättade i SvD för några år sedan om att hon arbetade både i Enskedeskolan och i Hagsätraskolan. I den mer välbärgade stadsdelen Enskede hade många av barnen aktiviteter flera gånger i veckan. I Hagsätra var det få som hade råd med aktiviteter. Att inte ha råd kan också bli en stressfaktor. Skolsköterskan ansåg att socioekonomiska förhållanden hade stor inverkan på elevernas hälsa.

På psykologsidan behövs också förstärkning. Psykologförbundet anser att det ska vara max 500 elever per psykolog i grund- och gymnasieskolan. I Stockholms stad fanns det 949 elever per skolpsykolog 2011. En undersökning som Psykologförbundet gjorde 2011 visade att det behövs snabba insatser för att fylla regeringens intentioner om elevers rätt till psykologstöd. För få psykologer i skolorna leder också till att det blir högre tryck på barn- och ungdomspsykiatri, BUP.

Nya grupper har tillkommit som berör elevhälsan. Som t.ex. gömda barn som nu får rätt att gå i skolan. Där ska staten ge bidrag för utbildning och skolgång som också bör innefatta elevhälsan. Detta föreslås börja gälla den 1 juli 2013.

En annan grupp är barn som bor med en förälder på skyddat boende. Men som trots skolplikt ibland har svårt att få gå i skolan. Anledningen är dålig kommunikation mellan kvinnojourer och utbildningsförvaltningen enligt skolborgarrådet Lotta Edholm.

Men verksamhetschefen på Alla Kvinnors Hus säger att kommunerna, i detta fall Stockholms stad, måste besluta snabbare om interimistisk vårdnad – alltså att den ena föräldern får ensam vårdnad redan under utredningstiden. Detta eftersom båda föräldrarna annars måste informeras när barnet byter skola, vilket skulle kunna röja skyddad information. Det måste också bli enklare att snabbt få fram lediga skolplatser.

De här barnen har ofta traumatiska upplevelser bakom sig och lever fortsatt under stor press och oro även om kvinnojourerna erbjuder trygghet på kort sikt. Det är viktigt att staden snabbt har tydliga rutiner för att kunna tillgodose dessa elevers rätt till utbildning samt en god elevhälsa.

Elevhälsan är ett område där regeringen gör extra satsningar på 650 miljoner kronor under åren 2012-2015. 2012 fick Stockholms stads kommunala skolor ca 7 miljoner kronor i statsbidrag för förstärkning av skolpsykologer, skolkuratorer samt skolsköterskor. Skolorna bidrar med ungefär lika mycket pengar och har då kunnat utöka elevhälsan med ca 25 tjänster.

Frågan är om dessa tjänster nu räcker utifrån de förhållanden som råder när det gäller ökad psykisk ohälsa bland elever. Här behövs också förtydligande från utbildningsförvaltningen om hur många elever det går per profession inom skolans elevhälsa. Dessa offentliga uppgifter har varit svåra att få fram.

Temat för BRIS-rapporten 2012 är just psykisk ohälsa hos barn och unga. Ungefär var fjärde barn- och ungdomskontakt under år 2011 handlade om psykisk ohälsa och det är framförallt tonårsflickor som kontaktat BRIS.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande frågor:

1. Anser du att de socioekonomiska effekterna bättre bör fördelas mellan stadsdelarna efter elevernas hälsobehov?
2. Tycker du att socialtjänsten och utbildningsförvaltningen bör intensifiera ett samarbete, efter ett interimistiskt beslut angående vårdnad, så att barn i skyddat boende snabbt får gå i skola?
3. Anser du att utbildningsförvaltningen bör bistå med offentliga uppgifter när det gäller antalet elever per profession som ingår i elevhälsans olika yrkesgrupper?
4. Anser du att det finnas tillräckligt med skolpsykologer så att inte elevernas ohälsa lastas över på landstinget och BUP?

Stockholm den 28 januari 2013

Eivor Karlsson